

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 40

van **EMMILY TALPE**

datum: 4 oktober 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Plattelandsbeleid - Innovatief karakter dorpshuizen

Bij de bespreking van de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) 2022 Plattelandsbeleid heeft de minister onder 'OD 3. Leefbare en levendige dorpen, verbonden met elkaar en met het platteland', aangegeven dat ze ter voorbereiding van het volgende LEADER-programma een studie liet uitvoeren die het innovatieve karakter van dorpshuizen in Vlaanderen evalueert en vergelijkt met projecten uit andere programma's en andere landen.

Die studie was op dat ogenblik nog niet gestart, maar de gunningsprocedure was bezig. Wel gaf de minister aan dat het onderzoek uit 3 onderdelen zou bestaan:

- a) Het eerste onderdeel omvat een gevalstudie van projecten uit PDPO III en Platteland Plus.
- b) Met het tweede onderdeel wil men toekomstige projectpromotoren inspireren aan de hand van een aantal state-of-the-art-projecten uit zowel binnen- als buitenland. Naast ENRD (European Network for Rural Development) zijn EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) en Interreg interessante programma's omdat Community-Led Local Development ook daar aan de orde is en mogelijk inspiratie kan bieden.
- c) Ten derde zou het onderzoek aanbevelingen voor het beleid doen, in het bijzonder wat subsidies voor lokale gemeenschapsinfrastructuur/dorpshuizen binnen het LEADER-programma voor de programmaperiode 2023-2027 betreft.

Het onderzoek zou volgens de toenmalige planning in juni 2022 opgeleverd moeten worden.

1. Wie voert de studie uit en wat is de kostprijs ervan?
2. Werde de studie inmiddels opgeleverd?
3. Zo ja:
 - a) welke gevalstudies van projecten uit PDPO III en Platteland Plus werden in het kader van het eerste onderdeel van de studie bekeken;
 - b) welke state-of-the-art-projecten werden geselecteerd in het kader van het tweede onderdeel van de studie?
4. Welke concrete aanbevelingen worden aan het beleid gedaan?

5. Welke budgettaire en inhoudelijke impact zal de studie hebben op het LEADER-programma 2023-2027?

ANTWOORD

op vraag nr. 40 van 4 oktober 2022

van **EMMILY TALPE**

1. Het onderzoek 'Dorpshuizen' werd gegund aan IDEA STRATEGISCHE ECONOMISCHE CONSULTING NV tegen het onderhandelde bedrag van € 74.899,00 incl. 21% btw.
 2. Het rapport werd op 20 oktober voorgesteld op een webinar dat door de VLM wordt georganiseerd en waar iedereen kan aan deelnemen. Het rapport wordt ook door de VLM website ter beschikking gesteld worden.
 3. In totaal werden meer dan 30 gevalstudies meegenomen in deze evaluatie, enkele werden van nabij onderzocht. Ik zal even stilstaan bij 2 van hen:
 - Ontmoetingsplekken als hefboom voor sociale cohesie in kleine dorpskernen (buitenruimte in de kern Kozen. Het lokaal bestuur versterkt de reeds aanwezige voorzieningen in de kern van Kozen om de omgevings- en woonkwaliteit te verhogen. Door optimaal en multifunctioneel gebruik van de locatie en de ruimte ter beschikking te stellen aan de gemeenschap tracht het bestuur verschillende doelgroepen te verbinden, een ontmoetingsplaats te creëren en de sociale cohesie te versterken.
 - Borlo, naar een veerkrachtige toekomst (binnen- en buitenruimte). Via een korte-keten-landbouwprojecten met ecologische voeding, hoevewinkel, bijenhouderij en bakkerij tracht de vzw Hof van Borlo bij te dragen aan de biodiversiteit, een goede waterhuishouding, het verlagen van de ecologische voetafdruk en een opwaardering van het platteland. Het project wordt gerealiseerd in samenwerking met buurtbewoners, organisaties en lokale boeren.
 4. Dorpshuizen kaderen binnen het concept van het geconnecteerde dorp. Het concept omvat 5 dimensies:
 - 1) het dorp met zijn uitdagingen wordt geïntegreerd benaderd;
 - 2) de interne verbondenheid tussen verschillende bewoners en bewoners, ondernemers, maatschappelijke actoren en bestuur;
 - 3) de externe verbondenheid met andere dorpen en met de stedelijke omgeving;
 - 4) digitaal geconnecteerd en gebruik makend van nieuwe technologie;
 - 5) aangesloten op de toekomst en proactief inspeland op actuele uitdagingen op vlak van verscheidene beleidsdomeinen.
- De dorpshuizen profileren zich binnen drie prototypes:
- 1) Het dorpshuis als facilitator: het dorpshuis faciliteert verschillende diensten en creëert ruimte voor ontmoeting. De hoofdfocus ligt op een goede werking van het 'huis' en minder op de uitdagingen van het dorp als geheel.
 - 2) Het dorpshuis als gangmaker dat zich richt op het dorpsleven, op de woon- en omgevingskwaliteit. De infrastructuur staat in functie van een actieve werking van de dorpingen rond lokale thema's. Ontmoeting moet leiden tot samenwerking en projecten.
 - 3) Het dorpshuis als innovator en actor in uitdagende transitie. Het dorpshuis stimuleert bewoners actief na te denken rond lokale energieproductie, collectief vervoer, korte keten, ecologische landbouw, vereenzaming, etc.

In de vorige programmaperiode waren dorpshuizen vooral gericht op het faciliteren van ontmoeting (prototype 1). Gelet op de meervoudige uitdagingen op het platteland en de kenmerken van LEADER (innovatie, geïntegreerd en multisectoraal) is het aangewezen om het ambitieniveau te verhogen en de focus te leggen op de prototypes gangmaker en innovator. Het ideale dorpshuis draagt elk van deze prototypes in zich aangepast aan de context en de 'gemeenschapskracht' van het dorp.

5. Het is nog te vroeg om te zeggen welke financiële en inhoudelijke impact deze studie zal hebben op het komende LEADER-programma. Naast aanbevelingen aan het beleid, moet deze studie vooral inspiratie bieden aan de kandidaat Lokale Actiegroepen (LAG) bij de opmaak van hun lokale ontwikkelingsstrategie. Volgens de principes van Community Led Local Development zijn het deze LAG die volgens een duidelijke interventielogica moeten bepalen welke noden er in hun gebied zijn en welke acties zij hieraan koppelen en willen realiseren via LEADER.